

Remissvar

Jernkontorets diariennr: 35/26

Stockholm 2026-09-27

Klimat- och Näringsdepartementet
Ewa Bergwall

Yttrande om Förbättrat genomförande av industriutsläppsdirektivet (IED 1.0) KN2026/01497

Sammanfattning

Det finns goda intentioner som syftar till att korrigera implementeringen av IED 1.0 från 2010 (Industrial Emission Directive) men också tar sikte på den kommande implementeringen av IED 2.0. Jernkontoret anser det är olyckligt att Sverige inte implementerat IED 2.0 i tid (1 juli 2026) och ånyo riskerar Kommissionens ögon på sig. Föreliggande lagförslag ska börja gälla 2027, vilket kan sammanfalla med implementeringen av IED 2.0. Det är inte optimalt att dessa kommer tätt på varandra, vilket illustreras med ett exempel om miljöledningssystem (EMS). Jernkontoret förstår dock att Sverige måste agera för att undvika kraftiga böter igen.

Det är bra att anläggningsbegreppet i IED blir förtydligat i den svenska lagstiftningen, men även med de nya förslagen är det inte fullt ut tydligt vad som avses. Begreppet fast teknisk enhet ingår i förklarande texterna men begreppet definieras inte. I BAT-slutsatserna används både anläggning/process/installation, vilket synliggörs i Bilaga 1 Krav på energiledningssystem. Det är viktigt att tydliggöra begreppen i IED men också analysera hur detta förhåller sig till liknande begrepp i andra lagstiftningar som har direkt koppling till IED, såsom energieffektiviseringsdirektivet (EED). En översiktlig analys ger vid handen att det inte är samma "anläggning/installation" som avses i de olika direktiven. Jernkontoret förordar en komplettering i lagtexten med ytterligare begrepp, samt att man undviker att reglera dubbelt i relation till andra lagstiftningar som använder liknande anläggningsbegrepp.

Det är olyckligt att lagtexterna blandar ihop Miljöbalkens krav på bästa möjliga teknik (BMT) och IED krav på bästa tillgängliga teknik (BAT). På flera ställen, ibland till och med i samma stycke, används båda begreppen, fast det är BAT som avses, vilket måste korrigeras

Synpunkter

Anläggningsbegreppet behöver vara tydligt – definiera också fast teknisk enhet

Det är bra att anläggningsbegreppet i IED blir förtydligat. Men även nu med de nya förslagen är det inte fullt ut tydligt i lagstiftningen vad som avses. Begreppet fast teknisk enhet ingår i

de förklarande texterna men definieras inte. Eftersom man i sekundär lagstiftningen genom BAT-slutsatser anger både anläggning/företag//process och installation i BAT-slutsats om energiledningssystem är det viktigt att tydliggöra begreppet i IED men också fundera på hur detta förhåller sig till begreppen i det nya EED, energieffektiviseringsdirektivet. En översiktlig analys av STM (ytbehandlings-BREF, Bilaga 1) ger vid handen att det inte alltid är samma anläggning som avses. Implementeringen och tillsynen i kommande BREF riskerar att bli onödigt komplexa, otydliga och möjligen dubbelreglerande.

Jernkontoret förordar att man komplettera lagtexten med ytterligare några begrepp såsom fast teknisk enhet samt säkerställa att vi inte reglerar dubbel eller missar något i relation till andra lagstiftningar som använder anläggningsbegreppet.

Bästa möjliga teknik (BMT) i Miljöbalken & bästa tillgängliga teknik (BAT) i IED

På flera ställen i promemorian hänvisas till "bästa möjliga teknik" men då denna handlar om IED är det "bästa tillgängliga teknik" som gäller. Detta är missvisande och olyckligt då IED avser bästa tillgängliga teknik medan bästa möjliga teknik brukar avgöras i miljötillståndsprövningar mot miljöbalken. Detta måste verkligen rättas till innan det publiceras. Under många år har Jernkontoret förordat att begreppet bästa möjliga ändras till det begrepp som resten av EU använder.

Standardiserade metoder och egenkontrollprogram

I egenkontrollprogram finns det rutiner för hur verksamhetsutövaren kontrollerar efterlevnaden av gränsvärden. Detta stäms av med tillsynsmyndigheten och standardiserade metoder ska accepteras. I promemorian angående villkor om skyddsåtgärder, övervakning och kontroll i avsnitt 4.2.2 punkt 2 står: "villkor i fråga om åtgärder för att övervaka och kontrollera efter levnaden av gränsvärdena för utsläpp" Om det innebär att dagens rutiner är tillräckliga har vi inga synpunkter. Men om det avser ytterligare kontroll är det inte tillräckligt motiverat eller tydligt varför och behöver justeras.

EMS och EMAS, kan bli obsolet direkt men är också en fråga för Omnibus

Just denna fråga blir det särskilt märkligt när man implementerar texter från IED 1.0 som sen inte finns med i IED 2.0. Det finns fler kvalitativa miljöledningssystem än EMAS. I Sverige är det vanligare att företagen använder ISO 14001 vilket borde anses ha motsvarande standard som EMAS. Det finns numera skrivningar om vissa krav på EMS också i den primära lagstiftningen, det vill säga i IED 2.0, men detta fanns inte med i IED 1.0. Redan i de BREF:ar som tagits fram under IED 1.0 finns det en också en BAT-slutsats med krav på EMS. I järn- och stålindustrins BATC är det BAT1.

Dessutom några år senare efter 2013, togs en standardiserad text fram för att använda för de olika BAT-slutsatserna genom arbetet i Art 13 Forum. Utöver denna text som sedan har används i alla BREF, finns också för varje sektor tillägg och justeringar utifrån den sektorns särskilda behov/krav. Se Bilaga 2 för exempel från utkast STM BREF (detta är den andra BREF:en under IED 2.0) Detta är kopierat från slututkast inför avslutande möte september 2026. Att i dagsläget införa krav från i IED 1.0, från 2010, och sen strax efter eller innan ändra igen för IED 2.0 bör undvikas och formuleringarna behöver ses över.

Dessutom kan ändringar komma att behöva göras på grund av Kommissionens förslag och de kommande förhandlingarna mellan parlamentet och Rådet om IED 2.0 frågorna i Omnibus. Det är olyckligt om lagstiftningen hänvisar till ett visst system, och detta inte görs vare sig i IED 2.0 eller i de BREF som nu revideras.

Förtydliga att det är allvarliga tillbud som avses vid tillsyn

När det gäller förslagen om att tillsynsmyndigheten ska utföra icke-rutinmässig tillsyn bör det förtydligas att det gäller allvarliga tillbud. Detta för att göra det mindre godtyckligt och för att verksamhetsutövare ska förstå vad som gäller. "Länsstyrelsen utför redan i dag icke-rutinmässig tillsyn, vid exempelvis klagomål och tillbud. Förslaget om när tillsynsmyndigheten ska utföra sådan tillsyn innebär huvudsakligen ett förtydligande av kraven."

Olyckligt att Sverige är sena med implementering av IED 2.0

Deadline för implementering av IED 2.0 var den 1 juli 2026. Promemorians förslag ska börja gälla 2027, vilket troligen är samtidigt/parallellt som det reviderade IED kommer implementeras. Det är olyckligt att implementeringen är försenad då det är viktigt att verksamhetsutövare i god tid vet vad som förväntas av dem. Det faktum att Sverige ånyo riskerar Kommissionens ögon på sig är olyckligt. Det är inte optimalt att dessa kommer tätt inpå varandra, särskilt inte i frågan om ett miljöledningssystem (EMS). Samtidigt har Jernkontoret dock förståelse för att Sverige måste agera för att undvika ev. domstol och böter (igen som för IPPCD) för IED 1.0 implementeringen. Enligt nyheter under veckan har Kommissionen annonserat att man i uppföljningen av implementeringen ser att medlemsstaterna är sena med implementeringen. Det är i och för sig inte konstigt med tanke på att omnibus kan komma att ändra flera viktiga artiklar i IED 2.0. Inget land vill anta en lag som om några månader måste ändras igen.

Jernkontoret

Annika Roos
Verkställande direktör

Eva Blixt
Handläggare

Bilaga 1. Exempel från STM om energi och olika begrepp (JK markeringar ROSA)

5.1.3 Energy efficiency

[The following BAT was moved and updated from Section 5.4.6]

BAT 6.bis In order to optimise energy use and to improve the overall environmental performance, supporting the preparation and implementation of the EMS, BAT is to set up and implement an energy efficiency plan, energy audits and energy balance record.

Description

The energy efficiency plan entails defining and monitoring the specific net energy consumption of the **plant/process** (e.g. kWh/m² of treated surface), setting objectives in terms of energy efficiency and implementing actions to achieve these objectives. The energy efficiency plan may be integrated in the **overall energy efficiency plan of a larger installation (e.g. installation carrying out activities covered by the ferrous metals processing BAT conclusions)**.

Audits are carried out at least once every year to ensure that the objectives of the energy efficiency plan are met and the audit recommendations are followed up and implemented.

An energy balance record is drawn up once every year which provides a breakdown of the energy consumption and generation (including energy export) by type of energy source, for example:

- energy consumption: electricity, natural gas, renewable energy, imported heat and/or cooling;
- energy generation: electricity and/or steam.

This includes:

- definition of the energy boundaries of **the process(es)**;
- information on energy consumption in terms of delivered energy;
- information on energy exported from the plant;
- energy flow information (e.g. Sankey diagrams or energy balances) showing how the energy is used throughout the process(es).

Applicability

The BAT does not apply to installations concerned by Article 11 of Directive 2023/1791/EU ⁽³⁾.

The level of detail of the energy efficiency plan, of the audits and of the energy balance record will generally be related to the nature, scale and complexity of the installation and the types of energy sources used.

BAT 7. In order to increase the overall energy efficiency ~~of the plant~~, BAT is to use all of the techniques given below.

Bilaga 2 om EMS

Hur EMS beskrivs i primär lagstiftningen i IED 2.0

Article 14a

Environmental management system

1. Member States shall require the operator to prepare and implement, for each installation falling within the scope of this Chapter, an environmental management system ("EMS"). The EMS shall include the elements listed in paragraph 2 and shall comply with relevant BAT conclusions that determine aspects to be covered in the EMS.

2. The EMS shall include at least the following:

(a) environmental policy objectives for the continuous improvement of the environmental performance and safety of the installation, which shall include measures to:

(i) prevent the generation of waste;

(ii) optimise resource and energy use and water reuse;

(iii) prevent or reduce the use or emissions of hazardous substances;

(b) objectives and performance indicators in relation to significant environmental aspects, which shall take into account benchmarks set out in the relevant BAT conclusions;

(c) for installations covered by the obligation to conduct an energy audit or implement an energy management system pursuant to Article 8 of Directive 2012/27/EU, inclusion of the results of that audit or implementation of the energy management system pursuant to Article 8 of and Annex VI to that Directive and of the measures to implement their recommendations;

(d) a chemicals inventory of the hazardous substances present in or emitted from the installation as such, as constituents of other substances or as part of mixtures, with special regard given to the substances fulfilling the criteria referred to in Article 57 of Regulation (EC) No 1907/2006 and substances addressed in restrictions referred to in Annex XVII to Regulation (EC) No 1907/2006, and a risk assessment of the impact of such substances on human health and the environment, as well as an analysis of the possibilities for substituting them with safer alternatives or reducing their use or emissions;

(e) measures taken to achieve the environmental objectives and avoid risks for human health or the environment, including corrective and preventive measures where needed;

(f) a transformation plan as referred to in Article 27d.

3. The level of detail of the EMS shall be consistent with the nature, scale and complexity of the installation, and the range of environmental impacts it could have.

Where elements required to be included in the EMS, including objectives, performance indicators or measures, have already been developed in accordance with other relevant Union legislation and comply with this Article, a reference in the EMS to the relevant documents shall be sufficient.

4. Member States shall ensure that the relevant information set out in the EMS and listed in paragraph 2 is made available on the internet, free of charge and without restricting access to registered users.

The Commission shall, by 31 December 2025, adopt an implementing act on which information is relevant for publication. That implementing act shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 75(2).

Information may be redacted or, if that is not possible, excluded when made available on the internet, if the disclosure of the information would adversely affect any of the interests listed in Article 4(2), points (a) to (h) of Directive 2003/4/EC.

The operator shall prepare and implement the EMS in accordance with the relevant BAT conclusions for the sector by 1 July 2027, except for installations referred to in Article 3(4) of Directive (EU) 2024/1785 of the European Parliament and of the Council (*).

The EMS shall be reviewed periodically to ensure that it continues to be suitable, adequate and effective.

The EMS shall be audited for the first time by 1 July 2027 except for installations referred to in Article 3(4) of Directive (EU) 2024/1785. The EMS shall be audited at least every 3 years, by a conformity assessment body accredited in accordance with Regulation (EC) No 765/2008 or an accredited or licensed environmental verifier as defined in Article 2, point 20 of Regulation (EC) No 1221/2009, who verifies the conformity of the EMS, and of its implementation, with this Article.

Hur EMS beskrivs i sekundärlagstiftningen (= BATC)

CER BATC – den senast förhandlade BATC – ännu i utkastform. Är den första IED 2.0 BREF/BATC, är slutförhandlad i Sevilla, var i Art 13 forum i somras, ännu inte publicerad i OJ

5.1.1 Overall environmental performance

BAT 1. In order to improve the overall environmental performance, BAT is to elaborate and implement an environmental management system (EMS) that incorporates all of the following features:

- i. Commitment, leadership, and accountability of the management, including senior management, for the implementation of an effective EMS.
- ii. An analysis that includes the determination of the organisation's context, the identification of the needs and expectations of interested parties, the identification of characteristics of the installation that are associated with possible risks for the environment and human health as well as of the applicable legal requirements relating to the environment and human health.
- iii. Determination of structures, roles and responsibilities in relation to environmental aspects and objectives and provision of the financial and human resources needed.
- iv. Ensuring the necessary competence and awareness of staff whose work may affect the environmental performance of the installation (e.g. by providing information and training).
- v. Internal and external communication on the environmental performance of the installation.
- vi. Fostering employee involvement in good environmental management practices.
- vii. Establishing and maintaining a management manual and written procedures to control activities with significant environmental impact as well as relevant records.
- viii. Effective operational planning and process control.
- ix. Implementation of appropriate maintenance programmes.
- x. Emergency preparedness and response protocols, including the prevention and/or mitigation of the adverse (environmental) impacts of emergency situations.
- xi. When (re)designing a (new) installation or a part thereof, consideration of its environmental impacts throughout its life, which includes construction, maintenance, operation and decommissioning.
- xii. Implementation of a monitoring and measurement programme; if necessary, information can be found in the Reference Report on Monitoring of Emissions to Air and Water from IED Installations.
- xiii. Application of sectoral benchmarking on a regular basis.
- xiv. Following and taking into account the development of cleaner techniques.

Specifically for the ceramic manufacturing industry, the following features are covered in the EMS:

- xv. an inventory of inputs and outputs (see BAT 2);
- xvi. a chemicals management system (see BAT 3);
- xvii. an OTNOC management plan (see BAT 4);
- xviii. a noise management plan (see BAT 21);
- xix. an odour management plan (see BAT 23).

Benchmarks for the ceramic manufacturing industry are included in Table 5-1.

Table 5-2, Table 5-3 and Table 5-4.

Applicability

The level of detail and the degree of formalisation of the EMS will generally be related to the nature, scale and complexity of the installation, and the range of environmental impacts it may have.